

Naam: D.J. Bosveld
Datum: 27 juni 2019
Team/teamonderdeel: BV Control en audit
Telefoonnummer: 541585

Voorstel aan de raad

Onderwerp
Hoofdpogave
Portefeuillehouder

Perspectiefnota 2019
College

Samenvatting raadsvoorstel

In 2018 is een nieuwe bestuursperiode gestart. Onze ambities voor de komende jaren zijn vertaald in programmaplannen, met daarin gewenste investeringen en intensiveringen van beleid. Wij presenteren plannen voor het verbeteren van de binnenstad, de verduurzaming van onze stad, het vergroten van de veiligheid voor onze inwoners, het stimuleren van de bedrijvigheid, het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid en bevorderen van de zelfredzaamheid van onze inwoners en het verbeteren van de leefomgeving in het Nieuwstraatkwartier.

Ambities die moeten resulteren in een financieel gezonde gemeente betekenen vaak bezuinigingen en taakstellingen. Ombuigingen in het sociaal domein om de taken binnen beschikbare Rijksmiddelen uit te voeren leiden tot diverse, noodzakelijke maatregelen. Het financieel meerjaren perspectief laat zien dat mogelijk aanvullende maatregelen nodig zijn om de begroting 2020 sluitend te krijgen. Taakstellingen op bijvoorbeeld het personele vlak worden conform afspraken uit het herstelplan uitgevoerd.

Voorgesteld raadsbesluit

1. De Perspectiefnota 2019 vast te stellen, hetgeen betekent:
2. De programmaplannen voor wat betreft ambitie, visie, doelstellingen vast te stellen en kennis te nemen van de inspanningen en middelen betreffende:
 - a. Binnenstad
 - b. Duurzaamheid
 - c. Economie en Participatie
 - d. Veiligheid
 - e. Zorg
 - f. Nieuwstraatkwartier
 - g. Omgevingswet.
3. Kennis te nemen van het gevraagde meerjarige middelenbeslag voor de komende jaren inzake de programma's:
 - a. Nieuwstraatkwartier
 - b. Omgevingswet
4. De uitgangspunten voor de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 vast te stellen.
5. Kennis te nemen van het maatregelenplan 2 (par. 4.1) en hierover wensen en bedenkingen te uiten tijdens de raadsbehandeling zodat het college dit kan uitwerken in de begroting 2020.
6. Voor de komende begroting de volgende opdrachten te geven:
 - a. Het college laat in de komende periode onderzoeken in hoeverre de toename van de kosten voor BOR-taken aanleiding geeft om de opdracht aan Twente Milieu te heroverwegen. Alle opties worden daarbij afgewogen.
 - b. Het college zal bij de begroting 2020 de taakstellingen systeeminnovatie fysiek domein en het besparen op energie kritisch beoordelen. Alternatieven worden voorbereid.

- c. Het college de opdracht te geven om in de begroting 2020 de programma's Nieuwstraatkwartier en Omgevingswet te voorzien van de benodigde middelen.
7. Kennis te nemen van het financieel meerjarenperspectief en dit als kader te hanteren voor de begroting 2020 en de meerjarenraming:

Financieel meerjarenperspectief	2020	2021	2022	2023
Stand begroting 2019	-1.787 V	-2.716 V	-7.411 V	-7.411 V
Septembercirculaire 2018 gemeentefonds	118 N	318 N	155 N	-1.903 V
Toevoegen jaarschijf 2023				440 N
Vrijval spaarbedrag herstelplan				-2.590 V
Jaarverantwoording 2018 - structureel effect	5.864 N	5.864 N	5.864 N	5.864 N
Aanvullende bijstellingen vanuit VJR	2.368 N	2.368 N	2.368 N	2.368 N
Stand voorjaarsrapportage 2019	6.563 N	5.834 N	976 N	-3.232 V
Nota kapitaalgoederen	-1.903 V	-2.283 V	-2.164 V	-1.858 V
Nieuwe investeringen fysieke infrastructuur			200 N	500 N
Beheer openbare ruimte - Twente Milieu	51 N	215 N	380 N	543 N
Stand perspectiefnota 2019	4.711 N	3.766 N	-608 V	-4.047 V

Inleiding

Ieder jaar stelt de gemeenteraad de Perspectiefnota vast. Dit gebeurt als basis voor de op te stellen begroting en meerjarenraming later dat jaar. De Perspectiefnota is een kaderstellend document en biedt gelegenheid inhoudelijk en financieel meerjarig vooruit te kijken. Daarvoor is het ook nodig externe ontwikkelingen te monitoren en deze op waarde te schatten voor Almelo. Zo besteedt de Perspectiefnota 2019 aandacht aan recente ontwikkelingen en monitoring in het sociaal domein, aan de Trendcurve 2019, aan de recente uitgevoerde burgerpeiling Almelo, maar ook aan beleidsonderzoek en de ontwikkeling van en hoogte van de lokale lasten in vergelijking tot anderen. Met dit rijk geschakeerde materiaal bent u in staat richting te geven en kaderstellende afwegingen te maken voor lokaal beleid.

Naast externe zijn er diverse interne ontwikkelingen. We lichten er drie uit. In de eerste plaats is in deze Perspectiefnota een prominente plek ingeruimd voor de programmaplannen. Deze leggen de koers voor de komende jaren vast, leggen een claim op de beschikbare middelen en worden gerealiseerd met diverse inspanningen. In het voorjaar van 2019 is de uitwerking van de programmaplannen via politieke beraden met de raad besproken. Beeldvorming en beoordeling was het doel. Via deze Perspectiefnota vindt besluitvorming plaats.

In de tweede plaats wordt tegelijk met de Perspectiefnota ook een nota kapitaalgoederen aan de raad aangeboden. De nota kapitaalgoederen biedt inzicht en grip op het beheer van de kapitaalgoederen. De nota geeft ook inzicht in de financiële middelen die nodig zijn om de kapitaalgoederen op het door de raad vastgestelde of wettelijk verplichte kwaliteitsniveau te houden. Er wordt inzicht gegeven in de verwachte uitgaven voor de eerste jaren (2019 – 2023) en er is een doorkijk naar de langere termijn. De nota spiegelt de benodigde middelen aan de beschikbare middelen. De nota kapitaalgoederen kijkt over een aantal jaren. De daadwerkelijke uitgaven per jaar kunnen afwijken van de geraamde kosten, omdat de uitvoering altijd wordt afgestemd met andere taakvelden, programmasturing en wijksturing.

In de derde plaats is een maatregelenplan 2 voor Wmo en Jeugd opgesteld dat samen met het maatregelenplan 2019 ervoor moet zorgen dat uitgaven in het sociaal domein naar beneden worden omgebogen en tegelijkertijd voldoende kwaliteit in de zorg blijft bieden. We zien ook dat de gewenste ombuiging extra urgent is door oplopende tekorten in het sociaal domein als gevolg van prijs- en volume-effecten. Een problematiek waar het overgrote deel van de gemeenten in Nederland mee te maken heeft en waarvoor Den Haag met een oplossing moet komen. Onderzoek, monitoring, lobby en

noodsignalen van zowel individuele gemeenten, de brancheorganisaties en de VNG als koepelorganisatie zijn luid en duidelijk over gekomen. Via de Voorjaarsnota van het Rijk en de vertaling daarvan in de meicirculaire 2019 moet duidelijk worden welke financiële compensatie gemeenten krijgen.

Uiteraard presenteren we een financieel meerjarenperspectief. We constateren dat de financiële opgave nog steeds groot is, maar dat er ook een wenkend perspectief is. We doen wat is afgesproken (herstelplan 2016) en waar nodig zijn maatregelenplannen ontwikkeld voor de noodzakelijke ombuigingen in het sociaal domein.

Dit financieel perspectief is globaal, maar wel richtinggevend. We constateren dat sinds de decentralisaties in het sociaal domein, en de daarbij behorende open einderegelingen, de schommelingen in het perspectief toenemen. Dit uit zich door toenemende, negatieve structurele effecten vanuit de jaarverantwoording alsook de voorjaarsrapportage. Bovendien is de omvang van de gemeentelijke begroting de afgelopen jaren gestegen en is deze afhankelijker geworden van de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Doordat de meicirculaire van het gemeentefonds door de publicatiedatum niet kan worden meegenomen in deze Perspectiefnota, is het gepresenteerde meerjarenperspectief onzeker en nog niet volledig.

Dit betekent ook dat we bij deze Perspectiefnota nog geen aanvullende concrete bezuinigingsmaatregelen voorstellen om het negatieve perspectief in 2020 en 2021 te dempen, mede gelet op het voorziene voordeel vanaf 2022.

Het college neemt zich uiteraard voor een sluitende begroting 2020 te presenteren. De effecten van de meicirculaire 2019 zullen goed in kaart worden gebracht. Mochten ombuigingen nodig zijn dan heeft het college de volgende zoekrichtingen voor ogen:

1. De verleende subsidies in het sociaal domein op basis van een onderzoek naar de inzet en resultaten daarvan;
2. Maatregelenplan 3 voor het sociaal domein;
3. Sturen op de kwaliteit en onderhoudsniveaus van het beheer van de openbare ruimte.

Beoogd effect

Een Perspectiefnota is een kaderstellend document. De Perspectiefnota 2019 vormt de basis voor de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023.

Argumenten voor

1.1. Programmaplannen vaststellen

De programmaplannen formuleren de ambitie en visie van belangrijke maatschappelijke opgaven. Naast de strategie (activiteiten en projecten) zijn ook de beschikbare middelen bekend. Jaarlijks worden bij de begroting de concrete inspanningen bepaald en wordt afgewogen of bijstellingen nodig zijn.

2.1. Financiële dekking voor programma's Nieuwstraatkwartier en Omgevingswet nog nodig

Er is duidelijk geworden welk structureel middelenbeslag nodig is voor de uitvoering van de programma's Nieuwstraatkwartier en Omgevingswet. Het college zorgt voor de gevraagde dekking bij de begroting 2020. In elk geval wordt daarbij de inzet van nog niet bekleemde middelen uit het perspectief (stelposten nieuw beleid en areaaluitbreiding) betrokken.

3.1 De uitgangspunten vorming de basis voor het opstellen van de begroting 2020.

Het gaat daarbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de (omslag)rente, loon- en prijscompensatie en de inflatiecorrectie voor belastingen, heffingen en tarieven en huren.

4.1. Maatregelenplan 2 is een collegeverantwoordelijkheid

De ombuigingen in het maatregelenplan 2 betreffen de taakvelden maatwerkdienstverlening 18+ en 18-. De beschikbare middelen voor de uitvoering van deze taakvelden, inclusief de taakstellingen, zijn via de begroting 2019 aan het college toebedeeld. Het is aan het college passende maatregelen te treffen. Gelet op de inhoud van de voorgestelde ombuigingsmaatregelen worden deze voor een integrale afweging van middelen via deze Perspectiefnota met de raad besproken en kunnen richtinggevende uitspraken worden gedaan voor het opstellen van de begroting 2020.

5.1. Heroverwegingen nodig gelet op het financieel perspectief

Het blijkt dat de taakstellingen op 'besparingen energie' en 'systeeminnovatie fysiek domein' zoals opgenomen in het herstelplan, lastig te realiseren zijn. Tegelijk is er de constatering dat de financiële positie het niet toelaat de taakstellingen te laten vervallen. Alternatieve invulling is nodig. Het college heeft een aantal zoekgebieden aangewezen. De resultaten worden in de begroting 2020 verwerkt.

6.1. Het huidige financieel perspectief is het richtinggevend kader voor de begroting

De Perspectiefnota is een kaderstellend en vooral richtinggevend document. Diverse ontwikkelingen zijn in beeld gebracht en waar relevant financieel vertaald in een meerjarig financieel perspectief. De Perspectiefnota wordt niet vertaald in begrotingswijzigingen, maar het vaststellen van de Perspectiefnota bevat een opdracht aan het college de komende begroting overeenkomstig in te richten.

Kanttekeningen

6.1. Het financieel perspectief is onzeker en nog niet volledig

De meicirculaire maakt nooit onderdeel uit van de Perspectiefnota. Dit jaar is de meicirculaire wel meer dan ooit relevant vanwege de gesignaleerde tekorten in het sociaal domein. Een probleem waar alle gemeenten in Nederland mee te maken hebben. Er is een indringend beroep op het Kabinet gedaan gemeenten financieel voldoende te compenseren. Er is zelfs gedreigd de gedecentraliseerde taken terug te geven aan het Rijk, zo hoog is de spanning opgelopen.

Het college zal de Raad zo snel als mogelijk over de uitkomsten van de meicirculaire informeren.

Alternatieven

Een Perspectiefnota is geen verplicht voorgeschreven instrument vanuit de wet. Een Perspectiefnota is daarom ook vormvrij. De gemeentelijke financiële verordening voorziet wel in een Perspectiefnota. Een alternatief is dus feitelijk niet aanwezig.

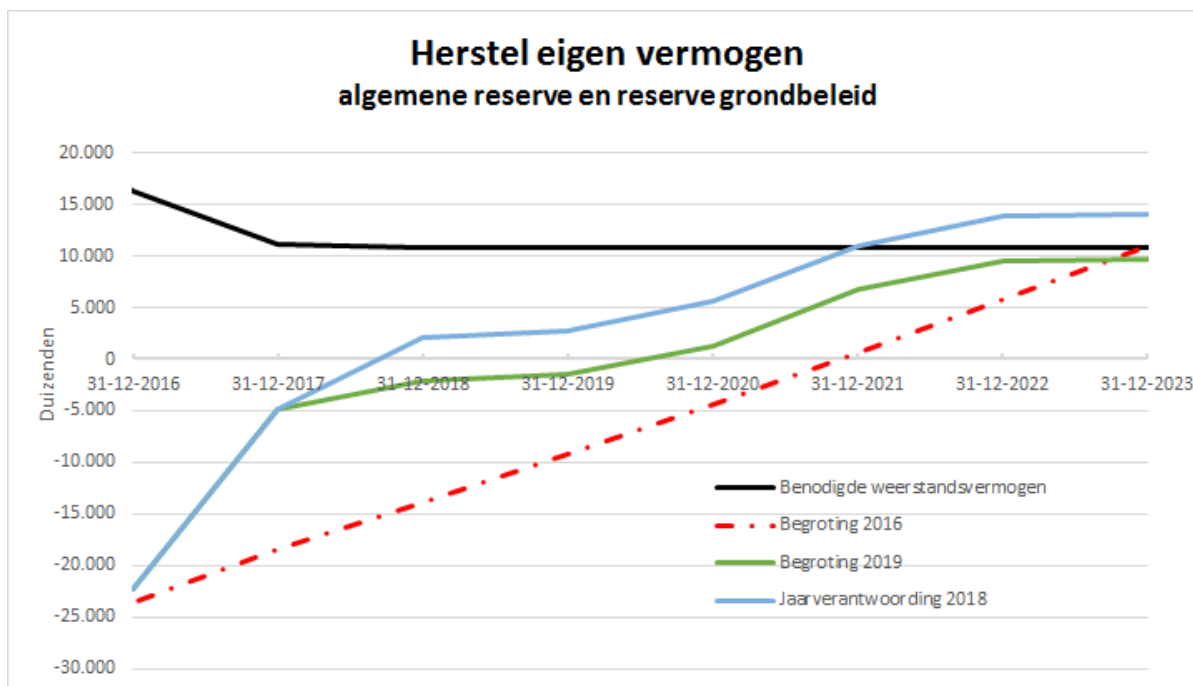
Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Het huidige perspectief laat een (structureel) tekort zien in de jaren 2020 en 2021. Vanaf 2022 ontstaan voordelige begrotingssaldi als effect van de ombuigingen. Het doel van het college is om bij de programmabegroting 2020 te komen tot een sluitende begroting 2020 en behoud van een positieve meerjarenraming.

Herstelplan

Het gerealiseerde resultaat in de jaarverantwoording 2018 is 3,2 miljoen euro voordelig. Dit resultaat bestaat zowel uit incidentele als structurele posten. Het saldo van de incidentele baten en lasten is 9,1 miljoen euro voordelig. Het structurele effect komt daarmee uit op 5,9 miljoen euro nadelig. Dit is in het financieel perspectief hierboven verwerkt. Daarnaast zijn er negatieve, structurele bijstellingen als gevolg van de eerste voorjaarrapportage van 2,4 miljoen euro.

Na de presentatie van het jaarrekeningresultaat in de jaarverantwoording 2018 laat het herstel van het eigen vermogen het volgende beeld zien.



Preventief toezicht

Met de toezichthouder wordt regelmatig gesproken over de (financiële) ontwikkelingen in Almelo. Na vaststelling van de begroting 2020 beoordeelt de toezichthouder zoals gebruikelijk welke vorm van toezicht wordt gehanteerd, preventief of repressief.

Vervolg

18 juni – Technisch vragenuurtje
18 juni – Politiek beraad
27 juni – Raadsbehandeling

Bijlagen

Perspectiefnota 2019, reg.nr. Intern – 67745

Burgemeester en Wethouders van Almelo, _____

de secretaris,
F.W. van Ardenne

de burgemeester,
A.J. Gerritsen

De Raad van de Gemeente Almelo:

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van;

Besluit:

Gedaan in de openbare vergadering van

de griffier,

de burgemeester,

drs. C.M. Steenbergen

A.J. Gerritsen